

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/210699,Anna-Plonska-Proces-mlodziezowej-Polskiej-Organizacji-Wojskowej.html>

28.02.2026, 06:23

Anna Płóńska: Proces młodzieżowej Polskiej Organizacji Wojskowej

„9-ciu uczniów na ławie oskarżonych w Szczecinie. Przestroga dla rodziców! Zbrodnica rola deprawatorów młodzieży” – głosił nagłówek artykułu zamieszczonego 28 sierpnia 1949 r. w „Kurierze Szczecińskim”, który relacjonował przebieg jednego z procesów członków Polskiej Organizacji Wojskowej.

[Polska Organizacja Wojskowa \(POW\)](#)

28.08.2026

Zdjęcie sygnalityczne Władysława Grzebień, jednego z członków POW, 1949 r. (fot. z zasobu AIPN)

Ostatnie z postępowań sądowych dotyczących tej organizacji zakończyło się wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Szczecinie z 10 grudnia 1949 r.

Przed sądem stanęło wówczas kierownictwo Polskiej Organizacji Wojskowej, tj.: Wacław Pucik, Czesław Hajduk, Czesław Szawroński, Gwidon Kożuch, Zbigniew Ledochowicz, Robert Szanel, Władysław Dobrzański oraz Józef Wiszniewski. Zarzucono im m.in. próbę dokonania zmiany istniejącego ustroju państwa polskiego.

Najwyższy wyrok, 15 lat więzienia, otrzymał Józef Wiszniewski, Czesław Hajduk został skazany na 10 lat pozbawienia wolności. Natomiast Zbigniew Ledochowicz miał trafić do celi więziennej na 2 lata, co było najniższym wymiarem kary w tej sprawie.

Nie były to jedyny proces członków POW – WSR w Szczecinie sądził ich w ramach kilku

postępowań. Pierwszy wyrok został ogłoszony już 3 sierpnia 1949 r.

Dwóch szesnastoletnich konspiratorów

Polska Organizacja Wojskowa była największą organizacją młodzieżową na Pomorzu Zachodnim, funkcjonującą w latach 1948-1949. Jej założycielami byli dwaj szesnastolatki – Czesław Hajduk i Wacław Pucik – znający się jeszcze z Kresów Wschodnich. Obaj pochodzili z miejscowości Iwie (pow. lidzki, woj. nowogrodzkie) i w okresie II wojny światowej dobrze poznali, czym tak naprawdę są sowieckie rządy.

W kwietniu 1945 r. rodziny Pucików i Hajduków przyjechały do Sulęcina Lubuskiego (woj. poznańskie). Powstała wówczas idea założenia organizacji antykomunistycznej o nazwie Polska Organizacja Wojskowa, odwołującej się do tajnej organizacji wojskowej powstałej w 1914 r. z inicjatywy Józefa Piłsudskiego. Pomysł jednak nie został zrealizowany, gdyż Wacław Pucik wraz z rodzicami wyjechał do Elbląga. We wrześniu 1946 r. Hajdukowie znów się przeprowadzili. Ojciec Czesława otrzymał gospodarstwo usytuowane blisko Sławna, w Warszkwie.

Niecałe dwa lata później, w marcu 1948 r., na Pomorze Zachodnie, do Sławna, przeprowadziła się rodzina Pucików. Wraz z ponownym spotkaniem się młodych konspiratorów powróciła myśl utworzenia organizacji antykomunistycznej, która działałaby wśród młodzieży szkolnej.

►[Czytaj więcej na portalu przystanekhistoria.pl](http://przystanekhistoria.pl)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

PRL

Artykuł